

Харківська обласна рада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
у Харківській області

**ЧЕРВОНА КНИГА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тваринний світ**

Харків — 2013

ГОЛОВЧАК ПРОТО*Muschampia proto* (Ochsenheimer, 1808)**Толстоголовка Прото**

Клас Комахи — Insecta

Ряд Лускокрилі — Lepidoptera

Родина Головчаки — HesperIIDae

Природоохоронний статус

Вразливий.

Морфологічна характеристика

Довжина переднього крила імаго 14–17 мм. Верхній бік крил сірувато-бурий, вкритий сірим опушенням, з жовтувато-білими плямами. Бахромка строката. Груді, черевце і основа крил вкриті блакитно-зеленими волосками. Задні крила знизу червоно-коричневі з жовтувато-білими плямами. Статевий диморфізм незначний.

Ареал виду та його поширення у регіоні

Спорадично розповсюджений від Середземномор'я до Південно-Східної Європи, Південного Уралу та Кавказу. В Україні відомий з Харківської та Луганської областей та АР Крим. В Харківській області зареєстрований лише на степових ділянках на правому березі річки Вовча.

Чисельність

Нечисленні знахідки. Чисельність в останні роки стабільна.

Місця перебування

Степові схили та байраки, на вапнякових ґрунтах.

Особливості біології

Одна генерація на рік. Літ імаго з кінця липня по серпень. Літає

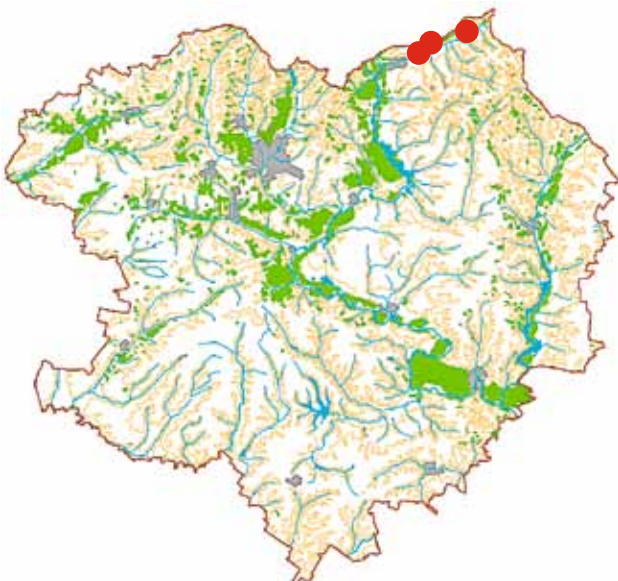
швидко, живиться на квітах, зокрема на *Scabiosa* sp. Самці охороняють індивідуальні ділянки. Кормові рослини гусені — *Phlomis* spp. Зимують яйця.

Основні чинники зниження чисельності

Погіршення стану біотопів внаслідок господарської діяльності (штучні лісонасадження на ділянках цілинного степу, надмірне випасання худоби, викошування та випалювання трав тощо).

Заходи охорони

Пасивно охороняється в ботанічному заказнику загальнодержавного значення «Вовчанський». Для збереження виду доцільними є заборона створення штучних лісонасаджень на цілинних степових ділянках, лімітування випасу худоби та сінокошіння, заборона випалювання сухих залишків трави.

Джерела інформації

Плющ, 1989, 2007; Москаленко, 1991; Некрутенко, Чиколовець, 2005; Плющ и др., 2006; Львовский, Моргун, 2007; Каролінський Є. (2012, особисті спостереження).

Автор: Є. О. Каролінський
Фото: © Є. О. Каролінський